

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

ธรรมไม่คุ้มกับใคร

วัดเรานั้นจะยิ่งใหญ่ ปีนี้เป็นปีช่วยชาติเสียด้วย วัดเราเป็นตลาดคนตลอดเวลา ให้ระมัดระวังนะพระ
เณรคนมา มาก ๆ ให้ปฏิบัติตนตามหลักธรรมหลักวินัยอย่างเคร่งครัดนะ สิ่งเหล่านี้ทำให้หลวมตัวได้ง่าย เป็น
กระแสของกิเลสทั้งหมด แม้จะอ้างว่าเป็นการเป็นงานก็ตามก็ไม่ว่าที่กิเลสจะเข้ามาติดตลาดอยู่ในทุกภิกขุที่
เคลื่อนไหวนะ กิเลสมันแหลมคมมาก ภิกขุที่เราทำอยู่เหล่านี้ กิเลสมันมาอยู่ในนั้น ๆ เสร็จ ไม่มีใครรู้

จึงได้วิพากษ์วิจารณ์กับหมู่กับเพื่อน เวลาที่พูดอะไรไม่ได้แล้ว ปล่อยวางไปหมด เห็นโลกสงสารเป็นอย่างนี้
ขึ้นมา ไม่เคยมีในเมืองไทยเราก่อนได้เห็น นี่ก็เพราะกิเลสนั่นเอง ความสกปรกโสภณเข้าเหยียบย่ำทำลายประเทศ
ชาติบ้านเมือง ด้วยความสกปรกของคนไม่กี่คน ต่อไปก็เลยระบาดสาตกระจายไปหมด จนสกปรกทั้งบ้านทั้ง
เมือง นี่ก็เพราะกิเลสเข้ามาติดตลาด ตีเมืองไทยของเราซึ่งเป็นชาวพุทธให้เสียหายไปหมด

มีหน้าซึ้งตีเข้าในวัดในวาในพระในเณร ต่างคนต่างทำลายศาสนา เพื่อความลุ่มจมของตัวเองและ
ส่วนรวมไปโดยลำดับ ทุกแห่งหนไม่ว่าบ้านนอกในเมือง เป็นไปด้วยความสกปรกของกิเลสไปหมดแล้วเวลานี้ ดู
แล้วสลดสังเวชจริง ๆ นะ เราเห็นว่าอะไรที่แสดงตัวอยู่เวลานี้ ให้เกิดความเดือดร้อนวุ่นวาย ธรรมทานไม่พาใคร
แสดงให้เกิดความเดือดร้อนวุ่นวาย ทุกข์เพื่อธรรมเป็นไปเพื่อความสุข แต่ทุกข์หรือสุขเพื่อกิเลสนี้เป็นไปเพื่อ
ความทุกข์ล้วน ๆ นี่ละที่ติดตลาดอยู่เวลานี้

โลกไม่เห็นนะ เป็นบ้ากัน ว่าบ้านเมืองเจริญ ๆ มีแต่พินแต่ไฟ ภิกขุของกิเลสแสดงตลอดไปหมดทั่ว
บ้านทั่วเมือง แล้วก่อไฟก่อไฟเข้ามาเผากัน กิเลสมันสร้างความแนบเนียนขึ้นภายในจิตใจของสัตว์โลกอยู่ตลอดเวลา
โลกไม่รู้ คือความหวังที่สำคัญมากนะ ความหวัง ความอยากอยากไม่หยุดไม่ถอย ไม่ว่าคนมีคนเดียวคนใจคน
ฉลาด ความอยากนี้ท่วมท้นภายในหัวใจด้วยกันหมด อันนี้ละสร้างกองทุกข์ให้โลกอยู่เวลานี้ ที่นี้เมื่อความอยาก
มันดันออกมาความหวังก็ดันออกมา หวังอย่างนั้นหวังอย่างนี้ ผลที่ได้นั้นมีแต่ความผิดหวัง ๆ จากความอยากไม่
มีประมาณนี้ ยังอยากเรื่อยนะ จนจะจมลงไปยังหวังอยู่เรื่อย ๆ เห็นไหมกิเลส เห็นโทษของมันได้ง่าย ๆ เหรอ

เพราะฉะนั้นการประกอบความพากเพียรอย่างเรา ๆ ท่าน ๆ ทำอยู่เวลานี้มันดูไม่ได้นะ ผมพูดจริง ๆ
ผมแบบทูลทูลทาบอดไม่ดูไม่ฟังอะไรถึงอยู่ได้นะ ถ้าอยู่แบบปากกิเลสจริง ๆ นั้นดูไม่ได้ ภิกขุทำทางของหมู่ของ
เพื่อน หัวใจกับสติไม่ทราบไปไหน ทั้งวันทั้งคืนไม่ได้มองดูใจเลย นี่จุดสำคัญ เหตุเกิดขึ้นก็เพราะขาดสติ เรื่อง
ปัญญาไม่ต้องพูด ถ้าสติไม่มีแล้วเอาปัญญามาจากไหน ไม่มีปัญญา สติต้องตั้งเป็นฐานไว้ก่อนแล้วปัญญาจึงมี
ทางใคร่ครวญ สติกับจิตเครื่องระงับดับภัยทั้งหลายอยู่ที่จิต แต่สติไม่มีในจิตแล้วจะเอาเครื่องระงับดับภัยมาจาก
ไหน นอกจากความเพิ่มพินเพิ่มไฟขึ้นภายในจิตใจระบดสาตกระจายไปหมด มีแต่เรื่องของกิเลส คือความไม่มี
สตินี้เป็นเรื่องของกิเลสล้วน ๆ ติดตลาดเวลานี้

เห็นไหมศาสนาเวลานี้ ผมฟังแล้วจนสลดสังเวชนะ เรียกว่าจนหน้าชาไปก็ไม่ผิดนะ เขาพูดอยู่ภายนอก
ทั่วบ้านทั่วเมืองกระซิบกระซาบทั่วกันหมด เพราะคนผู้ตั้งมีอยู่ ทั้งฆราวาสมีอยู่ ทั้งพระยังมีอยู่ พูดตำหนิติ
เตียนพระสงฆ์ไทยเราเวลานี้ เวลานี้พระไทยเรากำลังตั้งหน้าตั้งตาทำลายศาสนาเป็นอันดับหนึ่ง นี่สำคัญ ฟังให้ตี
นะคำนี้ เสียยังไม่ถึงนะ แต่มันกระซิบกระซาบอยู่ทุกแห่งทุกหน ออกจากคนที่วิพากษ์วิจารณ์กับศาสนา ทั้งพระดี
ทั้งประชาชนที่ดี ออกมาแบบเดียวกัน เพราะเห็นความเลวร้ายของศาสนาแบบเดียวกันจากพระจากเณร จาก
พุทธบริษัททั้งหลาย มันพอ ๆ กัน

เฉพาะอย่างยิ่งพระซึ่งเป็นผู้นำหน้าของศาสนาแหละ แต่กลายเป็นผู้นำหน้าในการทำลายเสีย นี่ที่น่า
สลดสังเวชมากนะ เวลานี้ไม่มีธรรมไม่มีวินัย ปกครองกันไม่ได้แล้วเวลานี้ มันเลอะเทอะขนาดนั้น ตั้งขึ้นมาชั้น
ใดภูมิใดก็ตั้งขึ้นมาเพื่อโลกเพื่อสงสารเพื่อกิเลส เพื่อหารายได้ เพื่อกินกันทั้งนั้น สุดท้ายพระก็มีเงินตังเงินเดือน
ไปแล้วนะเดี๋ยวนี้ ธรรมไม่มีในหัวใจ มีแต่กิเลสติดตลาด บวชเข้ามาเพื่อตำแหน่งหน้าที่ไปละ ไม่สนใจกับบรรณ

กับธรรม เห็นไหมกิเลสตีตลาดดูเอาซิ นี่ซิมันน่าสลดสังเวชนะ ไปที่ไหนเขาตำหนิติเตียน เลยกลายเป็นพระเป็นผู้นำหน้าในการทำลายศาสนาเสียเอง

นี่ละที่ลึกกลับที่สุดคืออันนี้เอง บวชเข้ามาบวชมากเต็มบ้านเต็มเมือง บวชเข้ามามีแต่ตั้งหน้าตั้งตาทำลายศาสนา แนะนำตักเตือนสั่งสอนกันไม่ได้ ดูตัวว่ากล่าวกันไม่ได้ เพราะมีแต่กิเลสเต็มหัวใจทุกคน ๆ ก็มีแต่ฟันแต่ไฟเผากันไปเรื่อย ๆ พวกกันจำให้ตื่นะ

เวลานี้กำลังกุดตัวเข้ามา ๆ ศาสนาจะไม่มีเหลือแล้วนะ เหลือแต่พระแต่เณรแต่วัดแต่วา ต่อไปก็เป็นพระเณรร้าง วัดเณรร้าง ไปอย่างนั้น มีแต่วัดร้าง พระเณรร้าง ในวัดศาสนา คัมภีร์ก็ร้างไปหมด เก็บไว้ในตู้ในหีบ มีแต่กิเลสออกตีตลาดฟันฟัน ๆ เผาบ้านเผาเมืองทั่วดินแดน เป็นอย่างนั้นนะเวลานี้

พระให้พากันตั้งใจทุกองค์นะ สถานที่นี้เป็นสถานที่ภาวนาล้วน ๆ ไม่ใช่สถานที่เตร็ดเตร่เร่ร่อนคึกคะนองนะ แล้วยิ่งวัดนี้เวลานี้มีประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องมาก มีทางเสียหายต่อพระเณรได้มากขึ้นโดยลำดับ เราวิตรกวิจารณ์ตรงนี้จะมาก เพราะเกี่ยวข้องกับประชาชนญาติโยม จะมีเวลาใกล้ชิดติดพันให้เป็นความเสียหายจนได้ อันนี้จุดนี้สำคัญมากทีเดียว ให้พากันระมัดระวัง อยู่ๆ คั่นกับใคร ธรรมไม่คั่นกับใคร ความคั่นเป็นเรื่องของกิเลสทั้งนั้น ธรรมไม่เคยคั่นกับผู้ใด ต้องตั้งใจประพฤติปฏิบัติ ดูหัวใจตัวเองนั่นละ

ข้าศึกเราอย่าเข้าใจว่าอยู่ในโลกดินแดนใด อยู่ที่หัวใจของเราของท่านทุก ๆ คน เพราะกิเลสอยู่ที่นั่น กิเลสนั้นแลตัวสร้างไฟไหม้หัวใจสัตว์โลก เราเป็นนักปฏิบัติควรที่จะทราบเรื่องกิเลสเหล่านี้ได้พอประมาณ และได้เป็นอย่างดีโดยลำดับ จนกระทั่งถึงสังหารมันออกจากหัวใจได้ กลายเป็นจิตที่บริสุทธิ์พุทธโธขึ้นมาทั้งดวง นั่นละท่านว่า โลกวิทู รู้แจ้งโลก แจ่มขึ้นที่ภายในจิตใจ ขณะที่กิเลสหลุดลอยออกไปนั้น เป็นใจดวงใหม่ขึ้นมาทันที

ใจดวงที่เราเคยครองมีแต่กิเลสครอบไว้ ๆ หนาแน่น ๆ ต่อมาได้อาศัยการชำระสะสางเป็นลำดับไป อันนี้ก็ค่อยจางออก ความมืดทั้งหลายที่ครอบอยู่ในหัวใจก็ค่อยจางออก ๆ จิตใจก็มีความสงบเย็นเข้าไป ความสงบเย็นมากเท่าไรก็ส่องแสงสว่างออกมาให้เห็นเป็นลำดับ จากนั้นก็เห็นโทษแห่งความฟุ้งซ่านวุ่นวาย ซึ่งเคยเพลินเป็นบ้ากับมันมานั้นเข้าไปโดยลำดับ เห็นว่ามันเป็นโทษ เพราะมีความสงบเป็นเครื่องวัดเครื่องตวงกัน แล้วยังมีความพอใจในการทำให้จิตสงบ เพื่อแก้ความวุ่นวายเหล่านั้นไปโดยลำดับ ๆ นี่แหละเรียกว่าจิตค่อยใสกระจ่างแจ่มขึ้นไป ด้วยสมาธิประเภทหนึ่ง เป็นความสว่างประเภทหนึ่งในขั้นสมาธิ

จากนั้นก็ก้าวขึ้นด้านปัญญา คิดอ่านไตร่ตรองเรื่องราวเหตุเรื่องชั้นนี้ เฉพาะอย่างยิ่งอสุภะอสุภัง นี้เป็นเรื่องร้ายของกิเลสที่ตัวรักตัวสงวน ตัวติดตัวพันกันทั้งโลกดินแดน ไม่มีใครผ่านไปได้อย่างไร คือตัวนี้แหละ การพิจารณาร่างกายนี้เป็นเรื่องใหญ่โตมาก ที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนพระว่า เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ นั่นคือเครื่องมือสังหารวิภูจักรวิภูจักรให้ออกจากจิตใจของเรา ด้วยการพิจารณาร่างกายนี้เป็นฐานสำคัญมากของกิเลสคือราคะตัณหา อยู่ที่ตรงนี้

ความรุนแรงมากที่สุดไม่มีอะไรเกินราคะตัณหา กามกิเลสที่รุนแรงมาก เวลาพิจารณาร่างกายเข้าไปนี้จะ เป็นเครื่องแก้กันไปโดยลำดับ ความสำคัญมันหมายลม ๆ แล้ง ๆ นั่นเป็นเรื่องของกิเลสเสกสรรปั้นยอขึ้นมาว่า เป็นของสวยของงาม ของจีรังถาวร ของสะอาดสะอาด ความจริงมีแต่ของสกปรกเต็มเนื้อเต็มตัวของเราของท่านทุกคน กิเลสเสกสรรปั้นยอลม ๆ แล้ง ๆ พวกเราทั้งหลาย เห็นไหมกลของกิเลส เก่งไหม มันปั้นขึ้นมาเฉย ๆ ไม่มีความจริง

ความจริงก็คือกองอสุภะเต็มเนื้อเต็มตัวของเราของท่านทุกคนไม่เว้น ภายนอกก็ยังมีขี้เหงื่อขี้โคล ขี้เต็มตัวอยู่แล้วนี่ แต่กิเลสมันกล่อมไปได้หมดเลย ท่านจึงสอนให้พิจารณา เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เพื่อเปิดดูสิ่งเหล่านี้ให้เห็นตามหลักความเป็นจริงซึ่งไม่ต้องเสกสรร ความเป็นจริงว่าความสกปรกก็สกปรกจริง ๆ หมดทั้งเนื้อทั้งตัวมีแต่ความสกปรก ของเราของท่านด้วยกัน

ถ้าพูดถึงเรื่องสกปรกแล้วหมดตัวเลย ไม่มีข้อยกเว้นในตัวของเรา แต่กิเลสมันก็เสกสรรปั้นยอสวมรอยขึ้นมาว่าเป็นของสวยของงามไปหมด พิจารณาซิโง่ไหมพวกเรา ต้องเอาธรรมอันนี้เข้าไปจับไปทำลาย เกสา โลมา

นา ทันตา ตใจ ครอบไปหมดในร่างกายของเรา ถลกหนังออกแล้วดูกันได้เมื่อไรคนเรา ไม่มีคำว่าหญิงว่าชาย ว่านำกำหนดยินดี หายไปหมด นี่ถึงขั้นตใจ

ยิ่งพิจารณาเข้าไปภายในเท่าไร ลึกเข้าไปเท่าไร ยิ่งกระจำง้างขึ้นด้วยความจริงทั้งหลายที่มีอยู่เต็มเนื้อ เต็มตัวของเรานี้ เมื่อพิจารณาหลายครั้งหลายหน ธรรมะคือความจริงนี้จะแทรกความจอมปลอม ชับไล่ความ จอมปลอมออกไปเรื่อย ๆ ความสวยความงามก็ค่อยหมดฤทธิ์หมดอำนาจเข้าไป ความไม่สวยไม่งามก็มีอำนาจ แทนที่เข้าไป เหยียบย่ำเข้าไป จนกระทั่งเห็นชัดเจน เห็นโทษของร่างกายประจักษ์ อุปาทานความยึดมั่นถือมั่นก็ ถอนตัวเข้ามา ในขณะที่เราเห็นร่างกายตามลำดับลำดับนั้นแล จนกระทั่งเห็นร่างกายทุกสัดทุกส่วน ด้วยความ เป็นของปฏิภูลโสโครก หากความสวยงามไม่ได้แล้ว จิตก็จะไปเกาะที่ตรงไหน

มันก็ต้องอยู่กับความจริง ความจริงคือสิ่งเหล่านี้หากความสวยงามไม่ได้ เต็มไปด้วยความสกปรกโสภม ด้วยกันทั้งนั้น จิตก็ต้องอยู่กับความเบื่อหน่าย อยู่กับความเห็นโทษของร่างกาย ซึ่งเคยเสกสรรปั้นยอมมานานโดย หลักธรรมชาติของกิเลสเป็นผู้พาให้เป็นเอง เมื่อพิจารณาหลายครั้งหลายหนหลายตลบตบทวน จนรู้แจ้งเห็นจริง ประจักษ์ อุปาทานไม่ต้องบอก มันถอนตัวเข้ามาทันที

จนกระทั่งถอนได้แล้วเรื่องกามกิเลส กามราคะนี้ก็หมดปัญหาไปในขณะที่พิจารณาร่างกายรอบ และ ถอนใจออกจากร่างกายได้แล้ว นั่นแหละที่นี้ภาวะความกดถ่วง ความทุกข์ความเดือดร้อนทั้งหลายที่เต็มอยู่ใน กามราคะนี้ จะถอนตัวออกไปด้วยกันหมด จิตใจก็ปลงวางลงได้ขั้นหนึ่ง ซึ่งเป็นขั้นสำคัญมาก ได้แก่กามกิเลสนี้ ถอนยากนะ พิจารณายากมาก ในภาคปฏิบัติแล้วสำหรับผมเองไม่มีอะไรเกินยิ่งกว่ากามราคะ อันนี้เป็นตัวรุนแรง เป็นตัวผาดโผนโจนทะยานมาก ต้องใช้ปัญญาแบบผาดโผนโจนทะยาน เหมือนน้ำไหลโจนลงจากภูเขาสูงนั้นหวั่น ไหว สติปัญญาขั้นนี้เป็นเอง

เพราะกิเลสขั้นนี้เป็นขั้นที่รุนแรง เป็นขั้นที่เด็ดขาดมาก สติปัญญาต้องใช้ด้วยความเด็ดขาดผาดโผน โจนทะยานเหมือนกัน เมื่อมันรู้เท่าทันของมันแล้วอันนี้มันปล่อยเอง เมื่อปล่อยแล้วสติปัญญาเครื่องฟัดเครื่อง แก้วซึ่งกันและกันนั้น ก็จะหมดปัญหาไปตาม ๆ กัน ตาม ๆ กัน จิตใจก็หมดความกดถ่วงเกี่ยวกับเรื่องราคะ ตัณหา

ราคะตัณหาที่กดถ่วงมากนะ ถ่วงอย่างลึก ๆ อะอะมันจะยิบเย็บ ๆ ออกมาที่หัวใจนั้นก่อนอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่เราตั้งใจจะฆ่ามันอยู่อย่างเต็มอกเต็มใจ มันยังมาเตะมาตีบมายัน มาเตะลมเตะแสงจากหน้าจากหลังเราผู้ พิจารณาจะฆ่ามันอยู่นั้นแล จึงเรียกว่านาโมโหไม่ใช้เล่น ๆ เพราะเราไม่ได้ยึดติดกับมัน แต่มันก็ยังมาแสดงให้เรา ยินดี ให้เราติดพันมันจนได้ เพราะฉะนั้นมันจึงโมโหซิ

เมื่อแก้อันนี้ลงได้แล้วก็หมดปัญหา ภาวะอันหนักหน่วงถ่วงจิตใจที่สุดคืออันนี้ เบาหัวเลย หมด เพราะ ฉะนั้นพระอนาคามีท่านจึงไม่กลับมาเกิด เพราะไม่มีสิ่งกดถ่วง ไม่มีสิ่งดึงดูด ใจก็เบาหัวไปเลย เป็นอัตโนมัติ ของใจดวงนั้น ที่จะค่อยคืบคลานตัวเอง ชำระตัวเองไปเรื่อย ๆ ถ้ายังมีความพากเพียร มีชีวิตอยู่นี้ก็ยิ่งเร่งรวดเร็ว เข้าไปอีก หากว่าสิ้นชีวิตไปเสียทั้ง ๆ ที่ยังไม่ถึงที่สุดจุดจุดหมายปลายทาง หลักธรรมชาติของจิตที่เป็นอัตโนมัตินี้ก็ จะหมุนตัวไปเอง โดยลำพังตัวเอง แต่ช้า เป็นไปจนถึงที่สุดจุดนิพพานโดยไม่ต้องกลับมาเกิดอีกแล้ว

เมื่อถึงขั้นอนาคา ตั้งแต่ระดับต้นถ้าสอบก็เรียกว่าได้ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ขึ้นไปแล้วก็ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ จะชักฟอกตัวเองไปโดยลำดับ ฝึกซ้อมตัวเองไปโดยลำดับ จนกระทั่งเข้าขั้นละเอียด รู้เองในหัวใจไม่ ต้องไปถามผู้ใดและ เพราะธรรมของจริงมีอยู่กับทุกคน จะไปถามหาใครที่ไหน สว่างกระจ่างแจ้งไปโดยลำดับ

กิเลสตัวนี้จะเป็นตัวที่ทำความทุกข์ความเดือดร้อนให้เรามากที่สุด ในวงความเพียรของเราต้องรบกับ ตัวนี้ให้หนัก ไม่รบกับตัวนี้ไม่ได้ ตัวนี้กดถ่วงมากที่สุดเลย เวลาพิจารณารอบมันหมดแล้วมันก็ไม่ทำอะไร คือตัว สัญญารมณที่ออกไปจากกิเลสผลักดันออกไปให้ไปหมยมันปั้นมือกับสิ่งนั้นสิ่งนี้ ว่ารูปนั้นสวย รูปนี้งาม เสีย งั้นเพราะ กลิ่นนั้นหอม มันว่าของมันไปหมดนั้นแหละ เห็นไหมมันดันออกไป ๆ มีแต่กิเลสตัวนี้แหละผลักดัน ออกไป เสกสรรปั้นยอมของปลอมทั้งหลายเหล่านั้นให้เป็นของจริงตามกิเลสไปหมดเลย เราก็เลยปลอมไปตาม มัน ๆ

พอพิจารณาอันนี้ชัดเจนแล้วก็ไม่มีอะไร มารู้อันเหตุอันการสำคัญของมันที่ไปวาดภาพลออกเรานั้นภายในจิตใจแล้ว มันก็ถอนตัวเข้ามาทันที ปล่อยไปหมดเลยไม่มีอะไรเหลือ จิตใจก็สว่างจ้า ในขั้นนี้ก็สว่างแล้ว จากนั้นก็เริ่มจะเป็นอัตโนมัติแล้ว สติปัญญาหมุนตัวไปเอง ความเพียรไม่ต้องบอก เรียกได้แต่ว่าความเพียรกล้าเท่านั้น ที่จะให้ถูโลกกันไปเหมือนอย่างแต่ก่อน ทั้งลากทั้งถูไปแต่ก่อน ไม่มี

ขั้นกามกิเลสเป็นขั้นสำคัญมาก เมื่อขั้นกามกิเลสนี้มันพิดมันเหวี่ยงไปเต็มที่แล้ว มันก็หมุนไปจากนี้แหละ เริ่มต้นของสติปัญญาอัตโนมัติ จะหมุนไปจากกามราคะ จากนั้นก็ละเอียดเข้าไป ๆ จนเป็นธรรมจักรภายในหัวใจ หมุนไปโดยลำพังตัวเอง ไม่ต้องมีอะไรมาบังคับให้เป็นความพากความเพียรอย่างนั้นอย่างนี้ไม่มี นอกจากว่าความเพียรก็ว่าความเพียรกล้า ความเพียรเพื่อพ้นจากทุกข์นี้กล้าว่านั้นถูกต้อง เป็นอัตโนมัติ ธรรมเมื่อถึงขั้นเป็นอัตโนมัติของตัวของตัวแล้ว ก็เหมือนกับกิเลสต้นหัวใจสัตว์โดยอัตโนมัติของมันนั้นแล มีหยาบผันหยาบ มีกลางผันกลาง มีละเอียดผันละเอียด มันผันอยู่ในหัวใจของเราเป็นวัฏจักรวัฏจัตโดยอัตโนมัติของตน

เพราะฉะนั้นใจไม่มีชราคร่ำคร่า กิเลสจึงไม่มีชราคร่ำคร่าเหมือนกัน เพราะติดอยู่กับใจ เมื่อชำระกันออก ๆ ไปเท่าไรก็ยังเห็นชัดเข้าไปโดยลำดับ แฉงที่ภายในจิตใจของเรา เมื่อร่างกายหมดความหมายก็รู้อเอง ทั้งที่พิจารณากันหมุนตัว ๆ เหมือนฟ้าดินกลม การพิจารณาราคะตัดหนด้วยการพิจารณารูปทั้งหลายภายในกายของเรา อากาทั้งหลายนี้ เมื่อพอตัวของมันแล้วเรื่องการพิจารณาร่างกายก็หมดปัญหาเพราะอิมพอ ถอนได้แล้ว มันก็หมุนเข้าสู่ธรรมเป็นหลักธรรมชาติของตน

นี่ละธรรมเมื่อได้เข้าถึงขั้นอัตโนมัติแล้ว ก็เหมือนกันกับกิเลสเป็นอัตโนมัติ หมุนหัวใจของสัตว์ให้เป็นวัฏจักรตลอดไปนั้นแล ธรรมก็เป็นอย่างนั้น เมื่อถึงขั้นเป็นอัตโนมัติ เป็นธรรมจักรแล้วเป็นไปเอง กิเลสหมุนตัวเพื่อวัฏจักรโดยอัตโนมัติฉันท ธรรมก็หมุนตัวเพื่อวัฏจักรฉันทนั้นเหมือนกัน ไม่มีผิดแปลกแตกต่างกันแม้ชนิดหนึ่ง เรียกว่าเหมือนกันร้อยเปอร์เซ็นต์ เมื่อถึงขั้นจะหมุนกลับแล้ว อยู่ยังงี้ก็หมุนกลับ เป็นธรรมจักรตลอดเวลา นี่ท่านเรียกว่าสติปัญญาอัตโนมัติ

จากนั้นก็ก้าวเข้าสู่มหาสติมหาปัญญา หากไปด้วยกันนั้นแหละ เริ่มไปตั้งแต่สติปัญญาอัตโนมัติ จิตจะไม่ค่อยมีผลแหละเมื่อถึงขั้นนี้แล้ว จะหมุนตัวไปเอง ๆ อยู่ที่ไหนเป็นอย่างนั้น ไม่มีคำว่าจะพากจะเพียร มีแต่รู้เอาไว้ ๆ นี่ถึงขั้นเห็นโทษกิเลสเห็นขนาดนั้น แล้วที่นี้คุณค่าแห่งความหลุดพ้นจากกิเลสก็เห็นอย่างเดียวกัน เมื่อทั้งสองอย่างนี้หมุนเข้าสู่หัวใจ ทั้งความเห็นโทษและความเห็นคุณค่าในใจดวงเดียวกันแล้วมันติดเอง อยู่ไม่ได้ ต้องเอาให้หลุดให้พ้นอย่างเดียว ตายก็ตาย

ไม่มีเสียตายอะไรแล้วในโลกนี้ ขอความหลุดพ้นอย่างเดียวกันนั้น หมุนตัวไปเอง นี่เรียกว่าธรรมจักรเป็นอัตโนมัติของตัวเอง ถึงคราวที่มีกำลังกล้าแล้วแก็กิเลสโดยลำพังตนเอง เหมือนกันกับกิเลสมันผูกมัดเราด้วยลำพังตนเอง เป็นอัตโนมัติของมันเหมือนกัน เพราะฉะนั้นขอให้ทุก ๆ ท่านตั้งหน้าตั้งตาประพฤติปฏิบัติกำจัดกิเลส เอาจริงเอาจัง อยู่มาแหละ ๆ แหละ ๆ

สถานที่นี้เป็นสถานที่อบรมภาวนามาประจำ เพราะเคยปฏิบัติมาอย่างนั้น กับครูบาอาจารย์ท่านก็เคยพาดำเนินมาอย่างนั้นอยู่แล้ว ไม่มีงานอื่นใด งานเหล่านั้นเป็นงานสังฆกิเลส สังฆอารมณ์เข้าสู่ใจ อันเป็นเรื่องของกิเลสล้วน ๆ งานนั้นงานนี้ยุ่งไปหมด คือดูหัวใจไม่ได้ ถ้าดูเข้าไปหัวใจนั้นถูกกิเลสมันตีเอาหางออกมาก ๆ จึงไม่กล้าจะมองดูใจของตัวเอง แล้วก็ไปลูบลำมันพอกแก้รำคาญไปเสีย ทำนั้นทำนี้ สร้างนั้นสร้างนี้ ยุ่งกับสิ่งนั้นยุ่งกับสิ่งนี้ ให้กิเลสยุ่งไปอย่างนั้น ถ้ามองเข้าไปข้างในมองเข้าไปไม่ได้ กิเลสตีเอาหางออกมาก ๆ นี่ละผู้ภาวนาทั้งหลายไม่ค่อยสนใจกับด้านจิตตภาวนา แต่ไปสนใจกับการก่อการสร้างยุ่งเหยิงวุ่นวาย ก็เพราะเหตุนี้เองไม่ใช่

ถ้าจิตได้หมุนเข้าสู่ทางด้านภาวนาแล้ว อะไรมันก็ไม่ถอย เรื่องการงานอะไรภายนอกมายุ่งไม่ได้ มีแต่กิเลสกับธรรมพิดกันเท่านั้น แก่ได้แก็กิเลสแก่ได้ไม่สงสัย อริยสังขารธรรมเหล่านี้เป็นธรรมแก็กิเลสทั้งนั้น เอาให้หมดมอดไปได้ พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ สาวกทุก ๆ องค์หลุดขึ้นจากตรงนี้ จากท่ามกลางอริยสังขารคือทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค นี่ทั้งนั้น ไม่มีเว้นแต่พระองค์เดียว ผุดขึ้นที่นี้

อริยสัจเวลานี้มีอยู่กับเรา แต่ฝ่ายไหนมากฝ่ายไหนน้อย ต่างกันเพียงเท่านั้น เช่นเวลานี้สติปัญญาของเราแยงอ่อน ทุกข์ สมุทัย ก็มีอำนาจมาก เมื่อมรรคของเรามีกำลังกล้าขึ้นไปเท่าไร ความดับทุกข์ก็ดับลงไปโดยลำดับ ๆ ทุกข์ สมุทัยก็มีน้อยลง ๆ ดับไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงที่สุดจุดหมายปลายทางแล้ว ผ่านขึ้นไปในท่ามกลางแห่งอริยสัจทั้งสิ้นนี้เป็นพระพุทธเจ้าชั้นที่ตรงนี้ เป็นพระอรหันตอรหันตชั้นที่ตรงนี้ เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าชั้นที่ตรงนี้ ไม่มีพระพุทธเจ้าและสาวกองค์ใด ตลอดพระปัจเจกพุทธเจ้า จะแหวกแนวจากอริยสัจนี้ไปตรัสรู้ขึ้นโดยลำพังตนเองอย่างนี้ไม่มี แม้รายเดียวก็ไม่มี

เพราะฉะนั้นอริยสัจจึงเป็นสัจธรรมอย่างเอก เป็นแก่นของศาสนาพุทธ พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ตรัสรู้ขึ้นจากอริยสัจนี้ทั้งนั้น จึงเป็นศาสนาคุณุโลกคุณุสงสารคุณุบ้านคุณุเมือง ให้พากันตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติ

อยู่ด้วยกันอย่างนำทิวิมานะ แข่งดิบแข่งดี อันเป็นเรื่องของกิเลสมาตีตลาด มากระทบกระเทือนซึ่งกันและกัน นี่หยาบโลนที่สุดณะพระปฏิบัติเรา ให้ดูตัวเอง ความเคลื่อนไหวของจิตออกไปในแง่ใด คิดเฟื่องโทษเพ่งกรรมผู้ใด นั้นแหละคือตัวกิเลสออกแล้วจากหัวใจของเรา และเผาใจเราแล้วจึงไปเผาคนอื่น ให้รับความกระทบกระเทือนเดือดร้อนไปตาม ให้ดูจุดนี้อย่าไปดูที่ไหน ดูกิเลสดูที่ความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นจากใจนี้ มันจะคิดเรื่องนั้นปรุงเรื่องนั้น ให้ดูจุดนี้ ฆ่ากิเลสก็ฆ่าจุดนี้ กิเลสอยู่ที่จุดนี้จุดเดียว มรรคผลนิพพานอยู่ที่จุดนี้ ฆ่ากิเลสได้แล้วไม่ต้องถามถามมรรคผลนิพพาน เป็นขึ้นมาเอง

วันนี้พูดเพียงเท่านี้แหละ